Podobenství o Neviditelném Bohu, Mt 13, 9-17

Dneska to bude o podobenstvích. Máte rádi podobenství? Já mám. Podobenství jsou zvláštní žánr. Krátký příběh nebo přirovnání, o kterém víme, že není cílem samo o sobě, ale že je něco za ním. Že je tam něco ukrytého, na co si máme přijít. Jako by to bylo Kinder vajíčko, které nám někdo dá, ale to vajíčko, tak jak samo o sobě navenek vypadá, není předmětem našeho obdarování. Musíme vyvinout nějakou aktivitu, abychom se dostali k jeho pointě. Musíme oloupat staniol, zbaštit čokoládovou skořápku, otevřít plastové jádro, jeho vnitřek mnohdy ještě poskládat a zjistit, o co tady vlastně jde. Podobenství a jeho myšlenka jsou jako bojovka a poklad na jejím konci. Máte mapu, indicie, stanoviště a snažíte se to mezi sebou poskládat, najít správný směr, a nakonec najít smysl celé bojovky, poklad na jejím konci. Pokladem podobenství je ten aha moment, kdy nám něco podstatného dojde. Příběh sám může být klidně triviální, ale když ho oloupeme a dostaneme se k jeho jádru, může se stát, že nám vrhne úplně nové světlo do naší situace. Pomůže nám něco zásadního pochopit, zasadit to do souvislostí. A pokud nám to pomůže do větší hloubky pochopit stav věcí, zorientovat se, tak je celkem namístě říct, že to je, jako bychom našli poklad. Podobenství samozřejmě může zůstat i nepochopeno. Když dáte Kinder vajíčko ročnímu dítěti, tak ho nejvíc zaujme ten staniol. A když půjdete na bojovku s družinkou, ve které nikdo neumí morseovku, tak se může stát, že poklad nenajdete a dostanete jenom nějakou menší cenu útěchy. A tak se někdy stává, že se lidi v podobenstvích a přirovnáních ztratí, protože se upnou na něco nepodstatného, na takový nějaký staniol, na nějaký technický detail, který jim tam nehraje. Nebo si prostě nechtějí dát práci s nějakým zkoumáním a luštěním, co se to podobenství vyjádřit snaží a co ne.
Asi jste si všimli, že už v tomhle úvodu o podobenství jsem dvě podobenství použil: podobenství o Kinder vajíčku a podobenství o bojovce. Podobenství o podobenství. Nepředpokládám, že jste u toho zažili nějaký velký aha moment, protože všichni víme, co je podobenství, ale když nic jiného, tak Kinder vajíčko a bojovka umožňují přemýšlet o teoretických konceptech tak nějak prakticky, věcně, konkrétně, lidsky.

A myslím si, že právě tahle schopnost podobenství vtáhnout posluchače do děje, je jedním z důvodů, proč používal podobenství Ježíš. Používal obyčejné, praktické příklady a očekával tu spolupráci svých posluchačů na tom, aby odhalili, co je za tím. Chtěl v nich vzbudit zájem a dětskou zvědavost, aby si to podobenství sami hezky oloupali, rozlouskli, poskládali a přišli na to, o co tady vlastně jde. Zůstal Ježíš někdy nepochopen? No samozřejmě. Vzpomeňte si třeba na Nikodéma. Když mu Pán Ježíš řekl, že člověk se musí znovu narodit, tak to pochopil doslova a byl opravdu zaraženej. Takže ne vždycky byl Ježíš pochopen, a dokonce mu to jakoby ani tak moc nevadilo. Někdy Ježíš svoje podobenství vysvětlil, někdy míň a někdy taky vůbec. Někdy se stalo, že řekl podobenství na veřejnosti, třeba podobenství o rozsévači, ale neřekl, co to znamená. Nechal veřejnost tápat, a pak jenom v soukromí svým učedníkům vysvětlil, co tím bylo myšleno. A když se ho pak na to učedníci ptali: proč k nim mluvíš v podobenstvích?, tak jim říká: vám je dáno znát tajemství království nebeského a jim to dáno není. Oni se dívají, ale nevidí, poslouchají, ale neslyší, protože jejich srdce na mě není připravený. Proto k nim mluvím v podobenstvích. Aby to nepochopili. To je hodně zvláštní. Je to takový paradox. Ježíš mluví v podobenstvích proto, aby ho někteří pochopili lépe, a někteří vůbec. Ti, kdo mají srdce připravené, dostanou od Ježíše mapu, indicie, naučí je morseovku, a nakonec ten poklad v jeho slovech najdou. A ti, kdo srdce připravené nemají, ti se zamotají do detailů, do staniolu, do technikálií a Ježíšova podobenství nerozlousknou a zůstanou jim uzavřená. Pán Ježíš tam říká tu větu: *Kdo má, tomu bude dáno a bude mít ještě víc; ale kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.* Kdo má srdce připravené a otevřené, tomu bude dán klíč k pochopení Ježíšových slov, kdo srdce připravené a otevřené nemá, ten postupně o schopnost Ježíše pochopit čím dál více přichází. Kdo má srdce zpohodlnělé, líné učit se morseovku, neochotné vyrazit na cestu za pokladem, o tom Ježíš říká, že „jeho srdce obrostlo tukem, a proto očima neuvidí a ušima neuslyší“.

Tak to byl takový úvod o podobenstvích a teď se do jednoho pustím. Ale není to biblické podobenství, je moje vlastní. Vloni v prosinci odstartovala raketa s vesmírným teleskopem Jamese Webba, a nedávno bylo z teleskopu zveřejněno několik prvních snímků. Nevím, jestli jste fanoušci technologií nebo vesmíru. Já sám jsem jenom takový mírně poučený laik, takže se nebojte, nebudu Vás zatěžovat přílišnými detaily. Ale spolu

s dalšími fanoušky tohohle teleskopu pociťuju určitý rozrušení a nadšení z těch nových možností, které poskytuje, takže mi dovolte, abych se o to nadšení trochu rozdělil.
Kdo chce dobře vidět, ten si vezme brejle, pokud je potřebuje, a kdo chce vidět dobře na vesmír, ten si vezme teleskop. Doteď byl našima nejlepšíma brejlema na vesmír Hubblův teleskop, ale vědci si řekli, že by chtěli vidět hloub do dálky a dál do minulosti, a tak vymysleli nové brejle, teleskop Jamese Webba. Vyrobit ho trvalo třicet let a stálo to 10 mld. dolarů. Brejle nejsou levná věc. No a tenhle velký projekt, na kterém řada vědců strávila vlastně celou svou kariéru, právě na poslední Vánoce vyvrcholil startem rakety a odletem teleskopu na poměrně složitou a poměrně vzdálenou oběžnou dráhu. A protože ten teleskop je velkej asi jako tenisový kurt, a do žádné rakety by se nevešel, tak ho museli složit do takové ruličky, a po cestě na svou oběžnou dráhu se musel sám rozložit jako origami, což bylo asi 300 nezávislých krůčků, které musel udělat. A kdyby kterýkoli ten krok selhal, tak je teleskop k ničemu. Ale povedlo se, takže pak už stačilo jenom počkat, až se teleskop zchladí na provozní teplotu, všechno na dálku naštelovat a zkalibrovat, no a 12. července, necelého půl roku po startu byly zveřejněny první snímky v plné kvalitě.
Nebudu tu popisovat vědecké možnosti, které ten teleskop nabízí, i když je jich samozřejmě spousta a je to úžasně zajímavé, ale fascinuje mě na tom, že jsme teď schopni se podívat do vesmíru tak daleko, hluboko a kvalitně, jako nikdy dřív. Vzpomínám si, jak jednou Verča Grulichová popisovala, jak si koupila nové brejle. Takových lístečků na stromech! Vždycky tam byly, ale až teď s těma novýma brýlema Verče došlo, že je neviděla, nebo ne tak, jak by mohla. A stejně tak ty hlubiny vesmíru, na který jsme si vzali nový brejle, vidíme teď v detailu a kráse, které berou dech.
Já jsem studoval radioelektroniku, takže jsme se do detailu zabývali přenosem signálu. Když to úplně zjednoduším, tak přenos informace sestává ze tří jednoduchých kroků: zakódovat, přenést, rozkódovat. Když telefonujete, řeknete Ahoj Franto, tak se to zakóduje, přenese a rozkóduje. A když on vám odpoví, tak zase. To samé televize, rozhlas, internet, GPS atd. Ale můžeme jít ještě dál. To, že mě vidíte a slyšíte, to jsou zase tyhle tři kroky. Dokonce i když si odmyslíte ten mikrofon. Já mám nějakou myšlenku, tu myšlenku kóduju do slov, ta slova se k vám přenesou jako zvuková vlna a vaše uši a mozek tu zvukovou vlnu dekódují a převedou ji zpátky na tu myšlenku, kterou vysílám. A fungovalo by to kdekoli v téhle místnosti. Dokonce i za rohem. Ta místnost je naplněná zvukem, naplněná informací, a kamkoli v místnosti umístíte receptor, můžete tu informaci dekódovat. Pokud tedy nejste cizinec, pak nemáte správný dekodér.
Za mnou je okno a tím oknem vidíme na okruh. A tam jezdí auta, a kdyby nás to zajímalo, tak rozeznáme, jakou ta auta mají barvu. A kdybychom měli opravdu dobrý dalekohled, tak možná zjistíme i jakou barvu má tričko řidiče. Ale to vlastně znamená, že ať nás to zajímá nebo ne, ta informace o tom, jakou barvu trička mají řidiči projíždějících aut, tady s náma je. Akorát je nám to buď jedno, nebo na ni nemáme ten správný dalekohled, ten správný dekodér, abychom si tu informaci vzali. Ale ta trička sem tu informaci vysílají a ta informace tu je.
No a když se teď vrátím k teleskopu Jamese Webba: on vlastně taky jenom dekóduje informaci, která tam vždycky byla. Ten nejvzdálenější vesmír k nám o své existenci odjakživa vysílá detailní informaci. Informaci krásných o mlhovinách a úžasných galaxiích, o planetách a složení jejich atmosfér. Všechny tyhle neuvěřitelné detaily tady odjakživa poletují, ale bez povšimnutí, protože buď nikoho nezajímají, a nebo na ně nemá ten správný receptor a dekodér. Až teď. Teď poprvé si může vesmír říct: no konečně si na ty moje krásný galaxie vzali lepší brejle, vždyť to stojí za podívání.

Tak to bylo moje podobenství o vesmíru a o informaci. Nejspíš tušíte, kam tím mířím. Věříme v Boha, který má celou řadu zajímavých vlastností a jedna z nich je, že je neviditelný. To není nějaká nešťastná shoda okolností nebo vada na kráse. To je Boží rozhodnutí. Je to způsob, kterým se nám dává poznávat. Dokonce bych řekl, že si na tom Pán Bůh až zakládá. Vždyť i jedno z desatera přikázání nám zakazuje Pána Boha zobrazovat. Jakou podobu bychom asi neviditelnému Bohu dali, abychom ho tím nezmenšili a nezkarikovali? Pán Bůh s náma navazuje vztah jinak než přes oči. Fyzická neviditelnost je součástí dohody. Každý jeho následovník se s jeho neviditelností musí vypořádat. Nevezmeme si na něj brejle, lupu ani dalekohled, dokonce ani dalekohled v infračerveném spektru. Potřebujeme jiný receptor než oči.
Jeden ze způsobů, jak Pána Boha vidět, je přes jeho skutky. Nechává nám o sobě indicie. Vypráví se historka o zbožném beduínovi, který se modlil u svého stanu a skeptický Evropan se ptá: proč se modlíš? Jak vůbec víš, že je nějaký Bůh? A beduín mu na to povídá: a jak vím, že šel v noci kolem mého stanu velbloud a ne

člověk? Evropan se podívá vedle stanu a říká: no podle stop. A beduín říká: jo, a já tady zas všude kolem vidím stopy Boží.
Když vidíme krásu přírody, majestát hor nebo oceánů, hloubku vesmíru, můžeme zahlédnout Boží stopy. Nebo když slyšíme krásnou hudbu. Nebo když vidíme přesný, ale přitom pořád ještě dost záhadný fyzikální řád, podle kterého se chovají atomy a jablka a planety a galaxie. Tak si říkáme: tudy šel Bůh. Nebo když vidíme projev nezištné obětující se lásky. To jsou myslím ty momenty, o kterých mluví apoštol Pavel, když říká, že se nám Pán Bůh odhaluje a že nemáme výmluvu, protože jeho neviditelné božství můžeme od stvoření světa vidět, když přemýšlíme o jeho díle.
Jinými slovy. Ta informace o Bohu tu s námi je. Pán Bůh ji zakódoval a vysílá ji. Nejenom tahle místnost, ale celý vesmír je plný informace o Boží velikosti, kreativitě a slávě. A jde o to, jestli nás to zajímá a jestli zapneme dekodér, kterým bychom si tu informaci vzali a tu zprávu, kterou Pán Bůh vysílá, přijali.
Možná znáte historku o tom, jak se vrátil Jurij Gagarin z kosmu a začal objíždět svět se svým vyprávěním a sovětskou propagandou. A mimo jiné na těch různých besedách ve školách v zemích sovětského bloku dětem říkal: byl jsem v nebi, ale žádného pánaboha jsem tam neviděl. A existuje v lidové slovesnosti několik variant, jak to bylo dál. Jedna z nich říká, že přišla smutná holčička z takové besídky domů a povídá mamince: pan Gagarin říkal, že v nebi žádného Pána Boha neviděl. A maminka na to: jo, zrovna Gagarinovi se bude ukazovat!
Existuje ještě jiná verze, ve které Gagarinovi píše dopis holčička ze Švédska a říká mu, a máte, pane, Gagarine, čisté srdce? Protože v bibli se píše: **Matouš 5, 8** Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uzří Boha.
Takže oči nejsou ten receptor, kterým vidíme Boha. Je to srdce. Čisté srdce.

Ale Pán Bůh se nespokojil jenom s tímhle všeobecným vysíláním, kterým do celého vesmíru vysílá indicie o svojí existenci. Řekl si, budu konkrétnější. Představím se nejenom přes indicie, ale jednoznačně a úplně. A tak poslal svého Syna Ježíše Krista. Když už tady dneska mám to podobenství s telefony a přenosem informace, tak o Ježíši můžeme přemýšlet tak, že v něm Pán Bůh zakódoval úplnou zprávu sám o sobě a poslal ji v konkrétním čase na jednu konkrétní planetu, kterou má z nějakého důvodu obzvlášť rád. A Ježíš přišel a tu zprávu přinesl a rozkódoval ji pro nás tak, aby byla srozumitelná.
V bibli to není řečeno přesně tak, jak jsem to teď řekl, ale skoro:

- J 1, 18 Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl.

Slyšíte tu změnu? Bůh je neviditelný, nikdy ho nikdo neviděl, vysílá o sobě do celého vesmíru indicie. A teď posílá kromě nich ještě toho nejpovolanějšího, svého jednorozeného Syna, který je v jeho náručí, aby nám o něm řekl. Konkrétně a osobně.
Pán Ježíš tuhle novou Boží telekomunikaci s námi popisuje i ve velekněžské modlitbě v J,17:

- 8 slova, která jsi mi svěřil, dal jsem jim a oni je přijali. Vpravdě poznali, že jsem od tebe vyšel, a uvěřili, že ty jsi mě poslal.

Takže Pán Bůh tu whatsappovou zprávu odeslal, Pán Ježíš ji doručil a jeho učedníci ji přijali.

Stejnou myšlenku vyjadřuje i moment, který Ježíš zažil se svými učedníky.

- J 14,8 Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!“
- 9 Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. Jak tedy můžeš říkat: Ukaž nám Otce?
- 10 Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně? Slova, která vám mluvím, nemluvím sám od sebe; Otec, který ve mně přebývá, činí své skutky.

Tak to je taky zajímavé: Boha nikdy nikdo neviděl, ale kdo vidí Ježíše, vidí Otce. Vlastně se dá říct, že Pán Bůh udělal výjimku z pravidla nezobrazování sebe sama. Ježíš je jeho obrazem. Píše se to i v

- **Ko 1,15** On (Ježíš) je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření.

To je hezká formulace: „obraz Boha neviditelného“. Chceš namalovat neviditelného Boha? Tak to ti vyjde Ježíš.

Takže Ježíšova doba byla vlastně úplně unikátní éra, kdy bylo možné tady, na téhle malé planetě, pár hodin letadlem odtud, fyzicky vidět Boha. Ale na druhou stranu, i když to tehdy bylo možné, málokomu to přišlo nějak speciální. Ježíš by člověk a až na výjimečné příležitosti nebyl vizuálně ničím nápadný nebo výjimečný. Málokdo v něm viděl Boha, i když ho měl přímo před nosem. Nakonec i jeho učedníkům to chvíli trvalo, než jim to došlo. Ale o většině lidí tehdy platilo to Ježíšovo smutné konstatování, že mají srdce obrostlé tukem, a že tudíž jejich oči nevidí a uši neslyší. Neměli to čisté srdce potřebné ke spatření Boha. Proto nerozuměli Ježíšovým podobenstvím a proto nepochopili, kdo je. Zůstali zaseklí na technikáliích: je to syn tesaře Josefa, támhle jsou jeho bráchové. Slyšeli podobenství, viděli Ježíše, ale protože neměli čisté srdce, neměli chuť, čas a schopnost to Boží Kinder vajíčko oloupat, rozlousknout a poskládat, aby přišli na to, o co tady opravdu jde.
Pán Ježíš to vyjádřil v téhle modlitbě:

- Lk 10, 21 „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými, a zjevil jsi je maličkým. Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.
- 22 Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo neví, kdo je Syn, než Otec, ani kdo je Otec, než Syn a ten, komu by to Syn chtěl zjevit.“

Takže těch, kdo rozkódují zprávu, najdou poklad, pochopí podobenství a uvidí Boha v Ježíši Kristu, je menšina. Kdo na to není připraven, ten ho neuvidí, ani, když má to štěstí, že žije v éře, kdy je to fyzicky možné.
Pán Ježíš říká učedníkům:

- Lk 10,23 „Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte.
- 24 Říkám vám, že mnozí proroci a králové chtěli vidět, na co vy hledíte, ale neviděli; a slyšet, co vy slyšíte, ale neslyšeli.“

Takže doba, kdy Ježíš chodil po téhle zemi, byla mimořádná. Kdo se narodil předtím nebo potom, ten má trochu smůlu, protože tenhle naprostý objektivní div neuvidí. V době před Ježíšem i v době po něm, žijeme v etapě, kdy je náš Bůh neviditelný. Ale zase je nutné zopakovat, že to není chyba systému, ale jeho vlastnost. Je to Boží záměr. A tak jako ve Starém Zákoně, tak i dnes u nás Pán Bůh hledá ty jiné receptory než oči, receptory, kterýma ho uvidíme v jeho stopách, které zanechal všude okolo nás, a hlavně v jeho Synu Ježíši Kristu, do kterého otiskl svůj obraz. Obraz Boha neviditelného.
Na tuhle obnovenou éru Boží neviditelnosti upozorňuje učedníky Pán Ježíš předem, když říká Tomášovi:

- J 20, 29 „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“

Uvěřit bez vidění je možné, je to Boží záměr. A je s tím spojeno blahoslavenství. Nejenom ty oči, které viděly Ježíšovu dobu jsou blahoslavené, blahoslavení jsou i ti, kdo neviděli a uvěřili.

Tak už se blížím k závěru. O Boží neviditelnosti a o naší víře v neviditelného Boha by se dala říct ještě řada dalších věcí, ale všechno se to sem nevejde. Nicméně jedna poslední věc ještě myslím zaznít musí. Jedna myšlenka, která je v bibli hodně naléhavá. Že totiž s vírou v neviditelného Boha jde nerozlučitelně, ba povinně, ruku v ruce láska k viditelnému bratru. V bibli je to napsáno velmi přímočaře a lapidárně:

- 1J 4, 20Řekne-li někdo: „Já miluji Boha,“ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí.

To je taková studená sprcha. Myslím, že někdy bychom si rádi namluvili, že můžeme milovat Boha a zároveň si ponechat lhostejnost nebo nenávist k bratru. Ale to nejde. To bychom lhali sami sobě. Láska k neviditelnému Bohu a láska k viditelnému bratru nejdou rozdělit. Nebo možná by se to správně mělo říct ještě jinak: Láska neviditelného Boha, který v nás přebývá, nás nutně povede i k lásce k bratru. Jak to píše Jan:

- 1 J 4, 12 Boha nikdy nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás dosáhla svého cíle.

To že je Pán Bůh neviditelný, neznamená, že je daleko. Naopak, neviditelný Bůh chce být velmi blízko. Chce přebývat v nás, zůstávat v nás, chce v nás působit svou láskou. A cílem působení jeho

lásky v nás je naše láska k bratrům a sestrám. K těm nedokonalým, přízemním, viditelným lidem z masa a kostí.

A na úplný závěr tedy ještě jednou raketový průlet dnešním kázáním. Pět bodů:

1) Bůh k nám mluvívá v podobenstvích a podle postoje našeho srdce nám ta podobenství buď poslouží jako nové světlo pro náš život, a nebo nám zůstanou uzamčená a nejasná.
2) Vesmír je plný informace o Boží slávě, moci a kráse. Máme pro tohle Boží vysílání připravený přijímač, dekodér, receptor – čisté srdce? Nebo jsme jako Gagarin?
3) Detailním obrazem neviditelného Boha je jeho Syn Ježíš. Kdo vidí Ježíše, vidí Otce.
4) Éra, kdy bylo Boha možné fyzicky vidět, byla jenom krátká. Dějiny spásy jsou od začátku do konce dějinami víry. Pán Bůh to tak chce.
5) Láska neviditelného Boha, který v nás přebývá, musí vést k lásce k našemu viditelnému bratru. Možná, postupně, pomalu, ale nutně a nevyhnutelně.

- **14**Proto klekám na kolena před Otcem,
- **15**od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod, a prosím,
- **16**aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ‚vnitřní člověk'
- **17**a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořeněni a zakotveni v lásce
- **18**mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka:
- **19**poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vší plností Boží.
- **20**Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit nade všechno víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit,
- **21**jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení na věky věků! Amen.